

lange, at vi skulle tage Spørgsmaalet om en forandret Sæmmensætning af Landstinget op til Drøftelse, vil jeg ikke vige tilbage for en saadan Drøftelse. Men denne Drøftelse maa for at blive frugtbar have et andet Maal end det at indføre et nyt Landsting, som kun er det gamle Folketing paa en anden Maade. Saglig Dygtighed og Hensyntagen til de store Statsinteresser i Modsætning til de Stands- og Klasseinteresser, som Folketinget let bliver Bærer af, maa have en særlig Repræsentation i det nye Landsting.

Det ærede Medlem fra Højrup (Deuntzer) nævnedes forleden som en af de Ting, der kunde spares paa Finansloven, de 7,000 Kr., der tilfaldt Censoren. Deri har det ærede Medlem Uret. Staten vil intet tjene ved, at Censurinstitutionen afskaffes. Forholdet er nemlig, at de københavnske Teatre og Provinsteatrene indbetale en bestemt Sum i Justitsministeriets Kasse, Varietéer og Biografteatre i København, paa Frederiksberg og i Nordre Birk ligesaa. I alt er den for Censur indbetalte Sum omtrent 9,000 Kr. aarlig. Heraf faar Censur i fast Gage 6,000 Kr. plus 1,000 Kr. til Kontorholdsgodtgørelse og andre Udgifter. Staten tjener altsaa 2,000 Kr. ved Censuren. Dertil kommer, at de 800 Kr., som den nuværende Censur, Magister P. A. Rosenberg, hidtil har oppebaaret i Forfattergage, blev fradraget, da han blev Censur, men man kan dog vel ikke nægte ham dem, dersom han ikke vedbliver at være Censur. Endvidere maa den litterære Censur erstattes med en Politicensur for Forestillinger paa Teatre og Varietéer. Politiet vil altsaa faa forøgede Udgifter og kan vel sagtens da gøre Fordring paa Vederlag fra Statens Side. Endelig vil Ministeriet vanskeligt kunne undvære den Konsulent i Teatersager, som man nu har gratis i Censur, og en saadan Konsulent maatte naturligvis ogsaa honoreres.

Alt i alt vil det, som jeg har vist, koste Staten en Del at undvære den nuværende Teatercensur. Men mener man, at man øver en Retfærdighedshandling ved at afskaffe Censuren, vil det naturligvis kun være en betydningsløs Bagatel, at denne Retfærdighedsgerning kommer til at koste Staten nogle Tusinde Kroner om Aaret. Spørgsmaalet bliver, om den nuværende Teatercensur, røgtet forsvarligt af en Mand med Smag og litterært Kendskab, er en Uværdighed. Selvfølgelig kan ikke alt opføres offentligt. Gudsbespottelse, Usædelighed, Majestætsfornærmelse

maa, naar det fremkommer offentligt, straffes med Forbud. Men de, som ønske Censuren i sin nuværende Skikkelse afskaffet, ville altsaa have den litterære Censur ombyttet med Politicensur. Jeg spørger Dem, mine Herrer, om dette er en Fordel? I alt Fald ikke for Teaterdirektørerne, for de ere selvfølgelig mere tilfredse og bøje sig villigere for en litterært dannet Mands Dom end for en Politimands, hvis Metier i hvert Fald ikke fordrer litterær Dannelse. Før Teaterdirektørerne indstudere et Stykke, have de faaet Censurs Erklæring om, at dette Stykke kan passere, og de risikere ikke at anvende Tid og Penge paa en Forestilling, som muligvis Dagen efter bliver forbudt af Politiet. Heller ikke vil Censurens Afskaffelse være nogen Vinding for de dramatiske Forfattere, hvis Arbejder ere det, man kalder vovede. Politiet vil bedømme disse Arbejder rent formelt, medens den litterært dannede Censur vil skelne mellem de Stykker, der kun spekulere i Publikumsmaalige Smag, og de Stykker, hvor en kunstnerisk berettiget Diskussion — selv om dristig valgte Emner — kommer til Orde. Har en Teaterdirektør først faaet en Forestilling forbudt, vil han være ængstelig for at gøre nye Forsøg, de saakaldte vovede Stykker ville faa færre og færre Chancer paa vore Teatre. Saa længe Teaternæringen ikke er fri, maa Ministeriet nødvendigvis have en Mand, der kan følge de mangfoldige Fænomener paa Teatervæsenets Omraade omkring i Provinserne, og som kan bestemme, om en Bevillingssøger fortjener at faa en Bevilling eller ikke.

Jeg tror ikke, at fri Teaternæring her i København vil gøre Skade, fordi her i København maa en Teaterdirektør have fast Teater for at give Forestilling. Men i Provinserne, hvor enhver, der har 100 Kr. paa Lommen, kan starte en Lyn-tourne, vil, tror jeg, fri Teaternæring være en absolut Ruin for god dramatisk Kunst. Har den nuværende Censur gjort nogen Fejl i sin Embedsgerning, er det efter min Mening den, at han har været alt for rundhaandet med Bevillinger til Tourneer, som have manglet baade økonomisk og kunstnerisk Berettigelse til at oversvømme Landet, og som have gjort de enkelte gode og velrenomerede Provinselskabers Eksistens besværlig og truet.

Man kan i Teorien være stemt baade for Censurens Afskaffelse og Indførelse af fri Teaternæring, men, mine Herrer, al Teori er jo graa, og jeg tror, man skal